Archive of SID

فصلنامـه علمی پژوهشـی حسابداری مدیریت
سال یازدهم/ شماره سی‌ونهم/ زمستان ۱۳۹۷

بررسی تأثیر سازوکار حاکمیت شرکتی بر رابطه بین کیفیت اطلاعات حسابداری و همبستگی نرخ رشد شرکت با صنعت

سعید نادری[۱]
احمد یعقوب نژاد[۲]
فرزانه حیدرپور[۳]

تاریخ دریافت: ۹۶/۱۲/۱۰ تاریخ پذیرش: ۹۷/۰۳/۲۰

چکیده

هدف این مقاله بررسی تأثیر سازوکار حاکمیت شرکتی بر رابطه بین کیفیت اطلاعات حسابداری و همبستگی نرخ رشد شرکت با صنعت در شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران است. در پژوهش حاضر برای اندازه‌گیری متغیر کیفیت اطلاعات حسابداری از شاخص های پایداری سود، هموارسازی سود، قابلیت پیش‌بینی سود و اقلام تعهدی و برای متغیر سازوکار حاکمیت شرکتی از هشت شاخص استفاده‌شده است. فرضیه‌های پژوهش بر مبنای یک نمونه آماری متشکل از ۱۱۱ شرکت برای دوره زمانی پانزده‌ساله از سال ۱۳۸۱ الی ۱۳۹۵ و بر اساس مدل رگرسیونی چندمتغیره و روش داده‌های ترکیبی با استفاده از نرم‌افزار اقتصادسنجی Eviews مورد آزمون قرارگرفته است. نتایج حاصل از آزمون فرضیه ها نشان می‌دهد در شرایط اقتصادی که سازوکارهای حاکمیت شرکتی ضعیف است، نقش کیفیت اطلاعات حسابداری در تصمیم‌گیری سرمایه‌گذاران پررنگ‌تر شده و همبستگی نرخ رشد شرکت با صنعت را بهتر تبیین می‌کند. ارتقاء کیفیت اطلاعات حسابداری در بلند مدت می تواند هم جهتی رشد شرکت با صنعت و توان رقابت شرکت را در بازارهای مختلف افزایش دهد.

واژه‌های کلیدی: کیفیت اطلاعات حسابداری، حاکمیت شرکتی، سرمایه‌گذاری.

۱- دانشجوی دکترای حسابداری، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی-دانشکده اقتصاد و حسابداری، sa.naderi.acc@gmail.com
۲- دانشیار و عضو هیئت علمی گروه حسابداری دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی(نویسنده مسئول)،yaghoob_acc@yahoo.com
۳- دانشیار و عضو هیئت علمی گروه حسابداری دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی

www.SID.ir

Archive of SID

۱- مقدمه

امروزه یکی از عوامل مؤثر بر رشد و توسعه پایدار اقتصادی، سرمایه‌گذاری مؤثر است. با توجه به تحولاتی که در جهان امروز رخ‌داده است، خصوصاً در کشورهای درحال توسعه که با تهدیدهای عدیده‌ای روبه‌رو می‌باشند، جهت حل مشکلات اقتصادی خود نیازمند روش‌های کارآمد به منظور استفاده بهینه از منابع و امکانات خود هستند؛ یکی از عوامل مهم برای حل مشکلات اقتصادی کشورها، بسط و توسعه‌ی سرمایه‌گذاری است (جنسن[1]، ۱۹۸۶). از این منظر، تصمیم‌گیری بهینه برای سرمایه‌گذاری در واحدهای تجاری و به بیان بهتر تخصیص صحیح منابع کمیاب در جامعه و فعالیت در راستای موضوع اصلی واحدهای تجاری مستلزم وجود اطلاعات است (ابراهیمی، ۱۳۸۸). ارتقاء کیفیت اطلاعات حسابداری می‌تواند گامی مهم در زمینه سرمایه‌گذاری بهینه باشد، اعتماد بازارهای مختلف را جلب نماید و درنهایت ماندگاری شرکت را در صنعت افزایش دهد.

همچنین در اهمیت حاکمیت شرکتی برای موفقیت شرکت ها و رفاه اجتماعی شکی نیست. این موضوع با توجه به رخدادهای اخیر اهمیت بیشتری یافته است. فروپاشی شرکت های بزرگ نظیر انرون، وردکام، سیسکو، لیو سنت، گلوبال کرو سینگو...که موجب زیان بسیاری از سرمایه گذاران و ذی نفعان شد و ناشی از سیستم های ضعیف حاکمیت شرکتی بود(حساس یگانه، ۱۳۹۵). بنابراین در این پژوهش به دنبال پاسخ به این موضوع هستیم که در صورت وجود سازوکارهای ضعیف حاکمیت شرکتی، آیا کیفیت اطلاعات حسابداری نقش پررنگ‌تری در پایداری شرکت در صنعت خود خواهد داشت یا خیر؟ پرسش مذکور در قالب یک فرضیه اصلی و چهار فرضیه فرعی مطرح شده است.

۲- مبانی نظری و مروری بر پیشینه پژوهش

تدوین کنندگان اصول و ضوابط حسابداری و وضع‌کنندگان مقررات بازار سرمایه به‌منظور حمایت از منافع سرمایه‌گذاران، شرکت‌ها را موظف به افشای اطلاعات می‌کنند. یکی از مهم‌ترین دلایل اقامه‌شده برای وضع مقررات افشای اطلاعات در حوزه حسابداری، عدم تقارن اطلاعاتی میان مدیریت و سایرین است. عدم تقارن اطلاعاتی ناشی از روابط نمایندگی بین سرمایه‌گذاران آگاه و ناآگاه، تقاضا برای افشای اطلاعات را ضروری می‌سازد. طبق تئوری اقتصادی عدم تقارن، افشای اطلاعات، عدم تقارن و هزینه سرمایه را کاهش می‌دهد (یعقوب نژاد و ذبیحی، ۱۳۹۰). نقش اطلاعات حسابداری در کاهش تضاد نماینده- مدیر بیشتر ناشی از وظیفه‌ی نظارتی اطلاعات حسابداری است. وظیفه‌ی نظارتی اطلاعات حسابداری، به معنای داده‌ی ورودی حسابداری و مالی نسبت به مکانیسم‌های حاکمیت شرکتی است تا کارایی حاکمیت شرکتی را تقویت کند و هزینه‌ی نمایندگی را کاهش دهد(یوانگ و جیانگ[2]، ۲۰۰۸).

سازوکارهای کارآمد حاکمیت شرکتی برای عملکرد صحیح بازار سرمایه و کل اقتصاد کشور، حیاتی هستند و لازمه جلب و حفظ اعتماد عمومی است. حاکمیت مناسب شرکتی این اطمینان را پدید می‌آورد که بنگاه‌ها سرمایه خود را به‌طور مؤثر بکار گرفته‌اند. به‌علاوه این اطمینان را پدید می‌آورد که شرکت‌ها منافع دامنه وسیعی از گروه‌های ذینفع و همچنین جامعه‌ای را که شرکت در آن به فعالیت مشغول است، در نظر گرفته‌اند (رهنمای رودپشتی و همکاران، ۱۳۹۱).

- **کیفیت اطلاعات و همبستگی نرخ رشد شرکت با صنعت**

برخی نظریه پردازان، کیفیت اطلاعات حسابداری را از دو جنبه در نظر می گیرند. اول، انعکاس محتوای اطلاعاتی: یعنی حسابداری باید اطلاعاتی مربوط برای پیش بینی سودهای مورد انتظار و جریان های نقد آتی ارائه کند(مربوط بودن). دوم، ارایه ی علامت در مورد ماندگاری سود: یعنی اطلاعات حسابداری باید منصفانه باشد و تصویر کاملی در مورد عملکرد شرکت، موقعیت و ریسک آن ارایه نماید(قابلیت اتکا) (رباط میلی و همکاران، ۱۳۹۳). بهبود کیفیت اطلاعات

www.SID.ir

Archive of SID

حسابداری موجب ارتقای سودمندی اطلاعات برای تصمیم‌گیری سرمایه‌گذاران، اعتباردهندگان و سایر ذینفعان می‌شود ولی نبود اطلاعات مفید برای تصمیم‌گیری منجر به کاهش توان رقابت شرکت در صنعت می‌شود و رشد شرکت در بازارهای مختلف آن صنعت کاهش می‌یابد. همچنین همان‌گونه که ژی و وانگ[3](۲۰۱۶) بیان داشتند، هر چه کیفیت اطلاعات حسابداری شرکت‌ها بالاتر باشد، مسئله سرمایه‌گذاری بیش‌ازحد، کم‌تر به وجود می‌آید زیرا ارتقاء کیفیت اطلاعات حسابداری می‌توان توان رقابت شرکت را در صنعت افزایش دهد و با رشد صنعت شرکت نیز از فرصت‌های پیش‌آمده در آن صنعت استفاده کند. کیفیت اطلاعات حسابداری اعتماد سرمایه‌گذاران و اعتباردهندگان را افزایش می‌دهد و شرکت هم‌جهت با صنعت می‌تواند سهم خود را در بازارهای مختلف ازجمله بازار کالا و بازار سرمایه حفظ نماید و رشدی هم‌جهت با صنعت به دست آورد.

اطلاعات حسابداری باکیفیت بالا باعث می‌شود تا اطلاعاتی را برای سرمایه‌گذاران جهت کمک در ارزش گذاری صحیح دارایی‌ها و تصمیمات سرمایه‌گذاری، فراهم آورد و زیان‌های ناشی از ارزش‌گذاری یا تصمیم گیری ناصحیح در سرمایه‌گذاری را کاهش دهد(یوانگ و جیانگ ، ۲۰۰۸). عالی زاده(۱۳۹۵) نیز در پژوهش خود بیان کرده که بین کیفیت اقلام تعهدی سرمایه در گردش و کارایی سرمایه گذاری با حضور متغیر کم سرمایه گذاری رابطه معناداری وجود ندارد ولی بین پایداری سود و کارایی سرمایه گذاری با حضور هر دو بیش و کم سرمایه گذاری رابطه مثبت و معنی داری برقرار است.

- **حاکمیت شرکتی و کیفیت اطلاعات**

حاکمیت شرکتی، ابزاری برای ایجاد توازن بین سهامداران و مدیریت است و سبب کاهش مشکلات نمایندگی می شود و هرچه کیفیت اطلاعات در گزارشگری مالی بهبود یابد، عدم تقارن اطلاعاتی، هزینه سرمایه و هزینه‌های نمایندگی کاهش می‌یابد (لامبرت و همکاران[4]، ۲۰۰۷). تئوری نمایندگی به این موضوع اشاره دارد که بخشی از عملیات شرکت‌ها به روابط نمایندگی بین سهامداران و مدیران مربوط می‌شود. در واقع جدایی مالکیت سهام و کنترل مدیریت بر عملیات شرکت می‌تواند به تضاد منافع منجر شود و هزینه‌های نمایندگی ناشی از این تضاد منافع بین مدیران و سهامداران به وجود آید. حاکمیت شرکتی یکی از سازوکارهای کاهش مسئله نمایندگی است، سازوکارهای حاکمیت شرکتی می‌تواند فرصت‌های مدیریت سود را کاهش و درنتیجه کیفیت اطلاعات را افزایش دهد حتی سازمان‌های قانون‌گذار در آمریکا بر اساس قوانینی مثل قانون ساربینز آکسلی، مدیران شرکت‌ها را ملزم نمود تا گزارش‌های مالی، توانمند کردن حاکمیت شرکتی و بهبود استقلال حسابرس را تضمین نمایند تا از این طریق، کیفیت گزارشگری مالی بهبود یابد (نیکومرام و محمدزاده سالطه، ۱۳۸۹). شرکت هایی که نوسانات سود کمتری داشته باشند، سرمایه گذاران می توانند از گزارش های منتشر شده آنها اطلاعات مفیدتر و مربوط تری جهت تصمیم‌گیری‌های خود بدست آورند و انتظار می رود که اطلاعات در قیمت سهام این شرکت ها با سرعت بیشتری منعکس شود .از طرف دیگر شرکت ها بااقلام تعهدی بالاتر، کیفیت حسابداری پایین تری دارند (اندرو، ۲۰۱۱). ستایش و همکاران (۱۳۸۹) نشان دادند که درصد اعضای غیرموظف هیئت مدیره در هموارسازی سود ناخالص و مالکیت نهادی و مدیریتی در هموارسازی سود عملیاتی و سود خالص عوامل مؤثری هستند اما استقلال هیئت مدیره تأثیری بر هموارسازی سود ندارد. همچنین حساس یگانه (۱۳۹۵) نیز رابطه بین حاکمیت شرکتی و مدیریت سود را تأیید نموده است. درحالی که یافته های عالی زاده (۱۳۹۵) حاکی از وجود رابطه معنادار بین دوگانگی وظیفه مدیرعامل و مدیریت سود می باشد و رابطه بین سرمایه گذاران نهادی و کیفیت اقلام تعهدی را رد نموده است.

www.SID.ir

Archive of SID

- **حاکمیت شرکتی و همبستگی نرخ رشد شرکت با صنعت**

تحقیقات داخلی حاکی از وجود رابطه بین ابعاد حاکمیت شرکتی و کارایی سرمایه گذاری(آناقیر وهمکاران،۱۳۹۵)، تاثیر کاهشی سهامداران نهادی عمده بر هزینه تأمین مالی(احمدپور و همکاران، ۱۳۸۹) و سازوکارهای حاکمیت شرکتی بر میزان فروش شرکت(بارانی و حیدری نژاد، ۱۳۹۲) می باشد. در کشورهایی که نقش دولت در اقتصاد پررنگ است معمولاً هیئت‌مدیره مستقل کمتر دیده می‌شود (ژی و وانگ، ۲۰۱۳). کمبود هیئت‌مدیره مستقل و محیط پیچیده خارجی؛ اعمال هرگونه اثر واقعی را از سازوکارهای حاکمیت شرکتی دشوار می‌سازد. کیفیت بالای اطلاعات حسابداری می‌تواند به سرمایه‌گذاران برای تشخیص سرمایه‌گذاری ناکارآمد کمک نماید، درنتیجه به ارزش‌گذاری مجدد بالقوه قیمت سهام و گذاشتن فشار بر روی هیئت‌مدیره رهنمون سازد که به‌نوبه خود جهت تمرکز بر فعالیت اصلی و بهبود کارایی تخصیص سرمایه بر روی مدیریت فشار می‌آورد. محققانی همچون بوشمن و اسمیت[5] (۲۰۰۱) عنوان کرده‌اند که اطلاعات حسابداری باکیفیت بالا می‌تواند پیامدهای اقتصادی فراوانی از قبیل افزایش کارایی سرمایه‌گذاری داشته باشد، اما علی‌رغم پشتوانه نظری محکم برای چنین رابطه‌ای، شواهد تجربی اندکی از این ادعا حمایت می‌کند (وردی[6]،۲۰۰۶).

ژی و وانگ (۲۰۱۶) در مقاله‌ای به بررسی انتخاب سرمایه‌گذاری به‌عنوان همبستگی از اندازه‌گیری رشد درآمد عملیاتی بین شرکت و صنعت و اینکه تا چه حد شرکت در کسب‌وکار اصلی خود تمرکز دارند پرداختند. نتایج تحقیق حاکی از آن بود که هر چه کیفیت اطلاعات حسابداری شرکت‌ها بالاتر باشد، مسئله‌ی سرمایه‌گذاری بیش‌ازحد، کم‌تر به وجود می‌آید.

سراینا و اندریانوس[7] (۲۰۱۵) در مقاله‌ی خود کیفیت اطلاعات حسابداری و خطر نوسانات ضمنی سهام را تحت بررسی قراردادند و نتایج نشان داد که سطوح پایین‌تر (بالاتر) کیفیت حسابداری به‌طور قابل‌توجه مربوط به سطوح بالاتر (پایین‌تر) نوسانات ضمنی بورس است.

فونگ و شین[8] (۲۰۱۲) در تحقیقی با عنوان تأثیر مالکیت نهادی بر عملکرد سرمایه شرکت در شرکت‌های ژاپنی به بررسی شرکت‌ها با سطوح متفاوت مالکیت نهادی پرداختند. آن‌ها دریافتند رابطه مستقیمی بین مالکیت نهادی و هزینه‌های سرمایه‌ای وجود دارد.

چن و همکاران (۲۰۱۱) با بررسی ارتباط بین کیفیت اطلاعات حسابداری و سرمایه‌گذاری بهره‌وری شرکت‌های خصوصی در بازارهای نوظهور دریافتند که حتی زمانی که اطلاعات حسابداری از کیفیت پایین برخوردار باشد، ولی هنوز اعمال اثر مثبت بر بازده سرمایه‌گذاری دارد.

ژو و چن[9] (۲۰۰۸) به بررسی اثر کیفیت اطلاعات حسابداری در صنعت بر اساس سهم شرکت‌ها در بورس شانگهای و شنزن از سال ۱۹۹۹ تا ۲۰۰۴ پرداخته‌اند و به این نتیجه رسیدند که کیفیت بالای اطلاعات حسابداری اثر قابل‌توجهی در اعمال تخصیص منابع دارد. هرچه کیفیت اطلاعات حسابداری بیشتر باشد، کارایی تخصیص منابع بالاتر می‌رود.

صفری و رعنایی (۱۳۹۶) نشان دادند که بین کیفیت گزارشگری مالی و کارایی سرمایه‌گذاری شرکت رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. همچنین نشان دادند که رابطه بین کیفیت گزارشگری مالی و کارایی سرمایه‌گذاری تحت تأثیر ساختار سررسید بدهی قرار دارد و با افزایش بدهی‌های کوتاه‌مدت، این رابطه تضعیف می‌شود.

بالایی و ایزدی نیا (۱۳۹۴) نشان دادند که متغیر حاکمیت شرکتی با کارایی سرمایه‌گذاری رابطه مستقیم و معناداری دارد و این فرضیه در سطح اطمینان ۹۵ درصد تائید شد.

عباس هاشمی و همکاران (۱۳۹۳) با بررسی تأثیر کیفیت اطلاعات حسابداری بر انعکاس به‌موقع اطلاعات در قیمت سهام نشان داند که بین کیفیت اقلام تعهدی و هموارسازی سود با انعکاس به‌موقع اطلاعات در قیمت سهام شرکت‌ها رابطه مثبت و معنی‌دار وجود

www.SID.ir

Archive of SID

دارد؛ لیکن هرچقدر کیفیت اطلاعات حسابداری بالاتر باشند، این اطلاعات با سرعت بیشتری در قیمت سهام تأثیر می‌گذارد.

همچنین رهنمای رودپشتی و همکاران (۱۳۹۱) نشان دادند که بین تمرکز مالکیت و نسبت اعضای غیرموظف هیئت‌مدیره با مدیریت سود رابطه منفی معنی‌داری و بین سهامداران نهادی و مدیریت سود رابطه مثبت معنی‌داری وجود دارد اما بین تصدی دو پست مدیرعامل و رئیس هیئت‌مدیره با مدیریت سود رابطه معنی‌داری وجود ندارد.

یعقوب نژاد و همکاران (۱۳۹۰) با بررسی تأثیر معیارهای نظام راهبری شرکتی بر نقد شوندگی شرکت‌ها دریافتند که بین میزان مالکیت نهادی و نسبت اعضای غیرموظف هیئت‌مدیره و نقد شوندگی سهام رابطه مثبت معنی‌داری وجود دارد و بین تمرکز مالکیت و تصدی همزمان دو پست رئیس هیئت‌مدیره و مدیرعامل و نقد شوندگی سهام رابطه‌ی منفی معنی‌داری وجود دارد.

نیکومرام و محمدزاده (۱۳۸۹) دریافتند که شرکت‌های با حاکمیت شرکتی کافی در مقایسه با شرکت‌های با حاکمیت شرکتی ناکافی، دارای کیفیت سود بیشتری هستند. علاوه بر این، شرکت‌های با حاکمیت شرکتی ضعیف نسبت به شرکت‌های با حاکمیت شرکتی قوی، لزوماً کیفیت سود کمتری ندارند. به‌طورکلی، نتایج بیانگر این مطلب است که کفایت حاکمیت شرکتی نسبت به توانایی حاکمیت شرکتی، رابطه معناداری باکیفیت سود دارد.

تاکنون بسیاری از محققان به بررسی ارتباط بین کیفیت اطلاعات حسابداری و تصمیمات سرمایه‌گذاری (صفری و رعنایی، ۱۳۹۶؛ امیر عالی زاده،۱۳۹۵؛ ایزی و محمودی،۱۳۹۳؛ مدرس و حصارزاده، ۱۳۸۷؛ ژی و وانگ، ۲۰۱۶؛ بیدل و همکاران، ۲۰۰۹ و ۲۰۰۶؛ وردی، ۲۰۰۶) و همچنین کیفیت اطلاعات حسابداری و سازوکارهای حاکمیت شرکتی (عالی زاده،۱۹۵؛ افشار زاده، ۱۳۹۱؛ بالایی و ایزدی نیا، ۱۳۹۴؛ فونگ و شین ۲۰۱۲؛ چن و همکاران،۲۰۰۷؛ بلتون و همکاران[۱۰]، ۱۹۹۸) پرداخته‌اند اما درباره تأثیر سازوکارهای حاکمیت شرکتی بر رابطه بین کیفیت اطلاعات حسابداری با پایداری شرکت در صنعت از طریق بررسی همبستگی نرخ رشد شرکت با صنعت پژوهشی صورت نگرفته است؛ بنابراین در پاسخ به سؤال پژوهش حاضر که سرمایه‌گذاران را در تصمیم‌گیری‌هایشان آگاه می‌سازد؛ فرضیه‌هایی به شرح زیر تدوین گردیده است.

۳- فرضیات، مدل و متغیرهای پژوهش

فرضیه اصلی: کیفیت اطلاعات حسابداری هنگامی‌که سازوکار حاکمیت شرکتی ضعیف است، نقش بیشتری در همبستگی نرخ رشد شرکت با رشد صنعت دارد.

در راستای رسیدن به هدف پژوهش، همبستگی رشد شرکت با رشد صنعت از دیدگاه رشد سرمایه‌گذاری در دارایی‌های ثابت عملیاتی (رشد سرمایه‌گذاری)، رشد منابع مالی بلندمدت، رشد سود عملیاتی و رشد فروش موردمطالعه قرارگرفته است و چهار فرضیه فرعی جداگانه برای هر یک از این متغیرها تدوین‌شده است.

فرضیات فرعی

۱) با کاهش سازوکار حاکمیت شرکتی، نقش کیفیت اطلاعات حسابداری در تبیین همبستگی نرخ رشد سرمایه‌گذاری‌های بلندمدت شرکت با صنعت بیشتر می‌شود.

۲) با کاهش سازوکار حاکمیت شرکتی، نقش کیفیت اطلاعات حسابداری در تبیین همبستگی نرخ رشد منابع بلندمدت شرکت با صنعت بیشتر می‌شود.

۳) با کاهش سازوکار حاکمیت شرکتی، نقش کیفیت اطلاعات حسابداری در تبیین همبستگی نرخ رشد سود عملیاتی شرکت با صنعت بیشتر می‌شود.

۴) با کاهش سازوکار حاکمیت شرکتی، نقش کیفیت اطلاعات حسابداری در تبیین همبستگی نرخ رشد فروش شرکت با صنعت بیشتر می‌شود.

www.SID.ir

Archive of SID

مدل آزمون

$$\begin{aligned}\text{growth_Corr}_{it} = {} & a_0 + a_1 AQ_{it} + a_2 GOVER_{it} \\ & + a_3 AQ_{it} * GOVER_{it} \\ & + a_4 Size_{it} + a_5 MTB_{it} \\ & + a_6 ROA_{it} + a_7 \sigma(Sales)_{it} \\ & + a_8 Leverage_{it} \\ & + a_9 OperatingCyle_{it} + \varepsilon\end{aligned}$$

همبستگی نرخ رشد (growth_corr)

متغیر *growth_corr* متغیر وابسته‌ی پژوهش و نشان‌دهنده‌ی همبستگی نرخ رشد شرکت با صنعت طی ۱۰ سال گذشته است که توسط چهار مقیاس زیر اندازه‌گیری شده و ۴ الگوی پژوهش حاضر را شکل می‌دهد:

الگوی اول: $growthFA_Corr_{it}$ همبستگی نرخ رشد سرمایه‌گذاری‌های بلندمدت شرکت با صنعت،

الگوی دوم: $growthLE_corr_{it}$ همبستگی نرخ رشد منابع بلندمدت شرکت با صنعت،

الگوی سوم: $growthOP_corr_{it}$: همبستگی نرخ رشد سود عملیاتی شرکت با صنعت،

الگوی چهارم: $growthSA_corr_{it}$: همبستگی نرخ رشد فروش شرکت با صنعت.

کیفیت اطلاعات حسابداری (AQ)

متغیر مستقل پژوهش است و برای انـدازه‌گیـری آن از چهار مقیاس زیر استفاده می‌شود:

الف) اقلام تعهدی (ACCURAL) که با استفاده از مدل D&D (دیچو و دچو، ۲۰۰۲) به دست می‌آید.

ب) هموارسازی سود (*smoot*): نسبت انحراف معیار سود خالص به جریان نقدی عملیاتی.

ج) پایداری سود (*stabale*): رگرسیون بازده دارایی‌ها تقسیم‌بر بازده دارایی‌های دوره قبل (Lev,1983; Ali and Zarowin).

د) قابلیت پـیش‌بینـی سـود (*prdict*): انحـراف معیـار باقیمانده‌ی از مدل رگرسیونی زیر:

$$ROA_t = \alpha_0 + \alpha_1 ROA_{t-1} + \varepsilon$$

شاخص جامع کیفیت اطلاعات حسابداری (TAQ)

برای اندازه‌گیری کیفیت اطلاعات حسابداری از یک متغیر جامع کیفیت اطلاعات حسابداری نیز استفاده می‌نماییم (بیتاچری،۲۰۰۳، بیدل وهیلاری[۱۱]، ۲۰۰۶)؛ بنابراین برای همه‌ی مشاهدات شرکت – سال یک شاخص کیفیت اطلاعات حسابداری منحصر محاسبه می‌گردد و سپس آن‌ها را بر اساس رتبه دهکی برای هرسال مرتب می‌نماییم (هر متغیر مقداری بین ۰ تا ۹ می‌گیرد). در پایان ارزش‌های هر رتبه‌بندی اندازه‌گیری شده را برای به دست آوردن شاخص کیفیت اطلاعات حسابداری خلاصه می‌کنیم.

حاکمیت شرکتی (GOVER)

سازوکارهای حاکمیت شرکتی شامل متغیرهایی به شرح زیر است:

الف) تمرکز مالکیت: میانگین بزرگ‌ترین سهامدار شرکت طی ده سال گذشته. ب) استقلال هیئت‌مدیره: نسبت اعضای غیرموظف هیئت‌مدیره به تعداد کل اعضای هیئت‌مدیره. ج) وجود سهامدار دارای حق کنترل: سهامداری که بیش از ۵۰ درصد سهام شرکت را در اختیار دارد. د) دوگانگی وظیفه مدیرعامل: مدیرعامل، رئیس هیئت‌مدیره باشد یا خیر. همچنین ساز و کار های دیگر حاکمیت شرکتی که عبارتند از: عضویت مدیرعامل در هیئت‌مدیره، افشای پاداش اعضای هیئت‌مدیره، درصد مالکیت سرمایه‌گذاران نهادی، وجود تعدیلات سنواتی (پژوهش انجام‌شده توسط حساس یگانه و همکاران ۱۳۹۳)، که در صورت وجود ساز و کار های اشاره شده عدد ۱ و در صورت نبود آن صفر در نظر گرفته شد

متغیرهای کنترلی پژوهش نیز عبارت‌اند از؛*Size*: لگاریتم میانگین دارایی‌های شرکت، *MTB*: میانگین فرصت‌های رشد شرکت (ارزش بازار به ارزش دفتری)، *ROA*: میانگین بازده دارایی، *Sales*: انحراف معیار فروش (استانداردشده به‌وسیله دارایی‌ها در پایان سال قبل)، *Leverage*: اهرم مالی شرکت، *Operating Cycle*: لگاریتم میانگین چرخه عملیاتی شرکت از فرمول: دوره گردش کالا + دوره وصول مطالبات استفاده می‌شود.

www.SID.ir

Archive of SID

۴- یافته‌های پژوهش

نگاره شماره ۱ آمار توصیفی متغیرها نشان می‌دهد که در کل مقادیر میانگین و میانه متغیرها نزدیک به هم بوده که بیانگر توزیع متقارن و نرمال متغیرها است. در ادامه به آزمون فرضیات پرداخته می‌شود و برای ارائه بهتر نتایج تحقیق و مطابقت آن‌ها باهم هر بار رابطه یکی از متغیرهای کیفیت اطلاعات حسابداری را که تحت تأثیر متغیر حاکمیت شرکتی است با متغیرهای وابسته (چهار متغیر وابسته) به‌صورت جداگانه بررسی می‌شود.

نگاره ۱- آماره توصیفی متغیرها

نام متغیر	نماد	میانگین	میانه	بیشترین	کمترین	انحراف معیار
قابلیت پیش‌بینی سود	PRDICT	0.020	0.016	0.105	0.003	0.014
هموارسازی سود	SMOOT	15.754	7.264	136.813	0.095	21.608
پایداری سود	STABAL	0.632	0.760	0.990	0.550-	0.334
کیفیت اقلام تعهدی	ACCURAL	0.196	0.241	0.449	0.002	0.175
کیفیت جامع اطلاعات مالی	RANK	18.121	18.000	32.000	5.000	5.642
همبستگی نرخ رشد سرمایه‌گذاریهای بلندمدت شرکت با صنعت	GROWFA	0.174	0.193	0.999	0.967-	0.549
همبستگی نرخ رشد تأمین مالی بلندمدت شرکت با صنعت	GROWLE	0.340	0.458	1.000	0.970-	0.516
همبستگی نرخ رشد سود عملیاتی شرکت با صنعت	GROWOPER	0.367	0.541	0.999	0.997-	0.585
همبستگی نرخ رشد فروش شرکت با صنعت	GROWSALES	0.512	0.705	0.999	0.956-	0.488
اندازه هیئت‌مدیره	CEO	0.831	1.000	1.000	0.000	0.377
سهامدار کنترلی	CONTROL	0.548	1.000	1.000	0.000	0.500
عضویت مدیرعامل در هیئت‌مدیره	DIRE	0.992	1.000	1.000	0.000	0.090
درصد مالکیت سهامدار نهادی	INVSHAR	775/	809/	1	20/	16408/
تمرکز مالکیت	SHAR	518/	522/	978/	032/	177/
کیفیت افشا	DISCLUSER	0.492	0.000	1.000	0.000	0.502
شاخص حاکمیت شرکتی	GOVER	5.710	6.000	8.000	3.000	1.401
اهرم مالی	LEV	0.629	0.640	1.681	0.026	0.241
توانایی عملیاتی شرکت	OPER	2.474	2.490	3.862	1.663	0.344

الف) آزمون فرضیه های فرعی اول تا چهار با در نظر گرفتن "شاخص قابلیت پیش‌بینی سود" به‌عنوان شاخص کیفیت اطلاعات حسابداری

قبل از برازش الگوهای تحقیق، ابتدا آزمون تشخیصی F لیمر انجام شد که در تمام موارد نشان‌دهنده روش داده‌های ترکیبی ساده است. همچنین پایایی متغیرها با استفاده از آزمون لوین، لین و چو (۲۰۰۲) تایید شده ولی سنجش نرمال بودن با آزمون جاکبرا نشان داد که متغیرهای وابسته از توزیع نرمال پیروی نمی‌کند، بنابراین برای نرمال‌سازی متغیر وابسته از آزمون تبدیل جانسون استفاده و در نهایت به آزمون فرضیه‌ها پرداخته‌شده است.

www.SID.ir

Archive of SID

نگاره ۲- نتایج آزمون تشخیصی F لیمر

فرضیات	آماره F لیمر	سطح خطا	روش پذیرفته‌شده
الگوی اول	۰,۹۹۲	۰,۴۳۰	روش داده‌های ترکیبی ساده
الگوی دوم	۰,۳۸۶	۰,۷۶۴	روش داده‌های ترکیبی ساده
الگوی سوم	۰,۲۸۳	۰,۸۳۸	روش داده‌های ترکیبی ساده
الگوی چهارم	۱,۸۷۷	۰,۱۳۳	روش داده‌های ترکیبی ساده

نگاره ۳- نتایج تخمین الگو سطح خطا (متغیر قابلیت پیش‌بینی سود)

متغیرها	الگوی اول	الگوی دوم	الگوی سوم	الگوی چهارم
قابلیت پیش‌بینی سود	۱۸,۵۹۳ (۰,۰۰۰)	-۱۰,۷۳۹ (۰,۰۰۰)	۵,۹۸۸ (۰,۰۰۰)	۳,۸۴۶ (۰,۰۱۵)
متغیر حاکمیت شرکتی	۰,۰۳۸ (۰,۰۰۰)	-۰,۰۵۴ (۰,۰۰۰)	۰,۰۱۷ (۰,۰۰۰)	۰,۰۱۱ (۰,۳۰۱)
متغیر حاکمیت شرکتی و قابلیت پیش بینی سود	-۱,۷۷۳ (۰,۰۰۰)	۱,۸۴۴ (۰,۰۰۰)	-۱,۰۸۶ (۰,۰۰۰)	-۰,۵۶۶ (۰,۱۱۳)
اهرم مالی	-۰,۶۴۴ (۰,۰۰۰)	۰,۱۵۹ (۰,۰۷۰)	-۰,۱۵۴ (۰,۰۰۰)	-۰,۲۱۳ (۰,۰۰۱)
فرصت رشد	۰,۰۳۷ (۰,۰۱۴)	۰,۰۱۰ (۰,۰۰۷)	-۰,۰۰۴ (۰,۱۰۸)	-۰,۰۰۲ (۰,۵۹۲)
توانایی عملیاتی	۰,۰۹۸ (۰,۰۲۷)	۰,۰۷۷ (۰,۰۰۷)	۰,۱۵۱ (۰,۰۰۵)	۰,۲۱۲ (۰,۰۰۰)
بازده دارائی‌ها	-۰,۹۶۳ (۰,۰۰۰)	۰,۰۸۲ (۰,۶۸۳)	۰,۰۶۵ (۰,۳۲۴)	۰,۱۶۳ (۰,۲۰۱)
اندازه شرکت	-۰,۲۱۳ (۰,۰۱۳)	۰,۲۰۲ (۰,۰۰۴)	۰,۰۶۴ (۰,۰۹۶)	۰,۲۷۸ (۰,۰۰۰)
انحراف معیار فروش	۰,۰۳۷ (۰,۵۲۰)	۰,۲۰۱ (۰,۰۰۰)	-۰,۲۳۹ (۰,۰۰۰)	-۰,۲۹۲ (۰,۰۰۰)
C	۱,۲۴۰ (۰,۰۵۲)	-۰,۹۶۳ (۰,۰۰۶)	-۰,۳۲۲ (۰,۰۰۲)	-۱,۵۶۳ (۰,۰۰۰)
R-Squared	*۰/۹۴۵*	*۰/۹۳۱*	*۰/۹۸۹*	*۰/۹۸۴*
Adjusted R-Squared	*۰/۹۲۵*	*۰/۹۰۶*	*۰/۹۸۵*	*۰/۹۷۹*
F stat. (P.Value)	*۴۶/۷۸۷ (۰/۰۰۰)*	*۳۶/۷۱۴ (۰/۰۰۰)*	*۲۵۳/۸۶۷ (۰/۰۰۰)*	*۱۷۱/۹۱۲ (۰/۰۰۰)*
D.W Stat.	*۲/۰۸۰*	*۲/۱۳۵*	*۱/۹۹۱*	*۲/۱۷۸*

با توجه به آماره‌های F و سطح خطای به‌دست‌آمده برای آن‌ها که کمتر از ۰/۰۱ است، در سطح اطمینان ۰/۹۹ می‌توان بیان کرد که در کل الگوها به‌خوبی برازش شده و از معناداری بالایی برخوردار است. همچنین با توجه به مقدار آماره دوربین واتسون به‌دست‌آمده برای الگوها می‌توان بیان کرد که خودهمبستگی سریالی میان جملات باقیمانده‌های الگوی تحقیق وجود ندارد. نتایج مؤید این موضوع است که بالای ۹۲ درصد در الگوی اول، ۹۰ درصد الگوی دوم، ۹۸ درصد الگوی سوم و ۹۷ درصد الگوی چهارم از تغییرات متغیر وابسته به‌وسیله متغیرهای مستقل تحقیق توضیح داده‌شده است. ضریب متغیر قابلیت پیش‌بینی سود در الگوهای تحقیق و سطح معناداری آن نشان می‌دهد که این متغیر در هر ۴ الگوی تحقیق تائید شد. برای متغیر اصلی در این آزمون (متغیر حاکمیت شرکتی در قابلیت پیش‌بینی سود) و سطح معناداری و علامت ضرایب متغیرها می‌توان نتیجه گرفت در الگوهای اول و دوم و سوم هنگامی‌که سازوکارهای حاکمیت شرکتی ضعیف است کیفیت اطلاعات حسابداری، متغیر وابسته را بهتر تبیین می‌نماید.

ب) آزمون فرضیه های فرعی اول تا چهار با در نظر گرفتن "شاخص هموار سازی سود" به‌عنوان شاخص کیفیت اطلاعات حسابداری

با توجه به آماره‌های F و سطح خطای به‌دست‌آمده برای آن‌ها که کمتر از ۰/۰۱ است، در سطح اطمینان ۰/۹۹ می‌توان بیان کرد که در کل الگوها به‌خوبی برازش شده و از معناداری بالایی برخوردار است. همچنین با توجه به مقدار آماره دوربین واتسون به‌دست‌آمده برای الگوها می‌توان بیان کرد که خودهمبستگی سریالی میان جملات

www.SID.ir

Archive of SID

باقیمانده‌های الگوی تحقیق وجود ندارد. نتایج مؤید این موضوع است که بالای ۹۲ درصد در الگوی اول، ۹۱ درصد الگوی دوم، ۹۸ درصد الگوی سوم و ۹۸ درصد الگوی چهارم از تغییرات متغیر وابسته به‌وسیله متغیرهای مستقل تحقیق توضیح داده‌شده است. ضریب متغیر هموارسازی سود در الگوهای تحقیق و سطح معناداری آن نشان می‌دهد که این متغیر در الگوی اول و دوم تحقیق تائید و برای متغیر اصلی در این آزمون (متغیر حاکمیت شرکتی در هموارسازی سود) سطح معناداری آن در الگوی اول، دوم و سوم تائید شده است. بدین ترتیب می‌توان نتیجه گرفت با توجه به علامت ضرایب متغیرها در الگوهای اول و دوم و سوم هنگامی‌که سازوکارهای حاکمیت شرکتی ضعیف می‌باشند کیفیت اطلاعات حسابداری، متغیر وابسته را بهتر تبیین می‌نماید.

نگاره ۴- نتایج آزمون تشخیصی F لیمر

فرضیات	آماره F لیمر	سطح خطا	روش پذیرفته‌شده
الگوی اول	۰,۶۰۴	۰,۶۱۳	روش داده‌های ترکیبی ساده
الگوی دوم	۰,۴۲۲	۰,۷۳۷	روش داده‌های ترکیبی ساده
الگوی سوم	۰,۳۰۵	۰,۸۲۲	روش داده‌های ترکیبی ساده
الگوی چهارم	۲,۱۷۱	۰,۰۹۱	روش داده‌های ترکیبی ساده

نگاره ۵- نتایج تخمین الگو سطح خطا (متغیر هموارسازی سود)

متغیرها	الگوی اول	الگوی دوم	الگوی سوم	الگوی چهارم
هموارسازی سود	-۰,۰۰۳ (۰,۰۱۴)	۰,۰۰۹۶ (۰,۰۰۰)	۰,۰۰۳ (۰,۱۰۴)	۰,۰۰۰ (۰,۹۵۶)
متغیر حاکمیت شرکتی	-۰,۰۲۲ (۰,۱۷۵)	۰,۰۱۲ (۰,۰۷۰)	۰,۰۰۰۴ (۰,۷۹۶)	-۰,۰۰۳ (۰,۲۰۵)
متغیر حاکمیت شرکتی و هموارسازی سود	۰,۰۰۱ (۰,۰۰۳)	-۰,۰۰۲ (۰,۰۰۰)	-۰,۰۰۱ (۰,۰۰۷)	۰,۰۰۰۱ (۰,۶۶۹)
اهرم مالی	-۰,۳۳۴ (۰,۰۰۰)	۰,۱۳۲ (۰,۰۸۲)	-۰,۱۶۵ (۰,۰۰۰)	-۰,۲۱۸ (۰,۰۰۰)
فرصت رشد	۰,۰۳۵ (۰,۰۰۶)	۰,۰۰۶ (۰,۲۴۸)	-۰,۰۰۹ (۰,۰۰۰)	-۰,۰۰۳ (۰,۴۲۶)
توانایی عملیاتی	۰,۰۰۸ (۰,۸۹۱)	۰,۱۶۲ (۰,۰۰۲)	۰,۱۷۱ (۰,۰۰۰)	۰,۲۰۸ (۰,۰۰۰)
بازده دارائی‌ها	-۰,۳۴۹ (۰,۰۸۵)	۰,۰۹۰ (۰,۱۲۴)	۰,۱۳۳ (۰,۰۲۲)	۰,۲۲۷ (۰,۱۲۰)
اندازه شرکت	-۰,۱۱۰ (۰,۲۰۲)	۰,۱۴۱ (۰,۰۰۰)	۰,۰۵۷ (۰,۰۰۰)	۰,۲۹۹ (۰,۰۰۰)
انحراف معیار فروش	۰,۱۹۳ (۰,۰۲۴)	۰,۰۴۷ (۰,۴۶۱)	-۰,۲۷۴ (۰,۰۰۰)	-۰,۲۶۶ (۰,۰۰۰)
C	۱,۰۰۶ (۰,۱۴۳)	-۱,۰۹۱ (۰,۰۰۰)	-۰,۱۸۶ (۰,۰۰۱)	-۱,۶۰۵ (۰,۰۰۰)
R-Squared	۰/۹۴۳	۰/۹۳۹	۰/۹۹۱	۰/۹۹۰
Adjusted R-Squared	۰/۹۲۱	۰/۹۱۶	۰/۹۸۸	۰/۹۸۷
F stat. (P.Value)	۴۴/۶۹ (۰/۰۰۰)	۴۱/۸۳۹ (۰/۰۰۰)	۳۰۶/۱۴۰ (۰/۰۰۰)	۲۷۸/۴۱۵ (۰/۰۰۰)
D.W Stat.	۲/۰۶۴	۲/۰۶۰	۲/۰۲۷	۲/۱۵۷

ج) آزمون فرضیه های فرعی اول تا چهار با در نظر گرفتن "پایداری سود" به‌عنوان شاخص کیفیت اطلاعات حسابداری

با توجه به آماره‌های F و سطح خطای به‌دست‌آمده برای آن‌ها که کمتر از ۰/۰۱ است، در سطح اطمینان ۰/۹۹ می‌توان بیان کرد که در کل الگوها به‌خوبی برازش شده و از معناداری بالایی برخوردار است. همچنین با توجه به مقدار آماره دوربین واتسون به‌دست‌آمده برای الگوها می‌توان بیان کرد که خودهمبستگی سریالی میان جملات باقیمانده‌های الگوی تحقیق وجود ندارد. همچنین، نتایج مؤید این موضوع است که بالای ۹۲ درصد در الگوی اول، ۹۰ درصد الگوی دوم، ۹۸ درصد الگوی سوم و ۹۸ درصد الگوی چهارم از تغییرات متغیر

www.SID.ir

Archive of SID

وابسته به‌وسیله متغیرهای مستقل تحقیق توضیح داده‌شده است. ضریب متغیر پایداری سود در الگوهای تحقیق و سطح معناداری آن نشان می‌دهد که این متغیر در الگوی دوم و سوم تحقیق تائید و برای متغیر اصلی در این آزمون (متغیر حاکمیت شرکتی در پایداری سود) سطح معناداری آن در الگوی دوم و سوم تائید شده است. بدین ترتیب می‌توان با توجه به سطح معناداری و علامت ضرایب متغیرها نتیجه گرفت در الگوهای دوم و سوم هنگامی‌که سازوکارهای حاکمیت شرکتی ضعیف می‌باشند کیفیت اطلاعات حسابداری، متغیر وابسته را بهتر تبیین می‌نماید

نگاره ۶- نتایج آزمون تشخیصی F لیمر

فرضیات	آماره F لیمر	سطح خطا	روش پذیرفته‌شده
الگوی اول	۰,۵۵۲	۰,۶۴۷	روش داده‌های ترکیبی ساده
الگوی دوم	۰,۳۸۰	۰,۷۶۷	روش داده‌های ترکیبی ساده
الگوی سوم	۰,۲۴۸	۰,۸۶۳	روش داده‌های ترکیبی ساده
الگوی چهارم	۱,۵۶۷	۰,۱۹۷	روش داده‌های ترکیبی ساده

نگاره ۷- نتایج تخمین الگو سطح خطا (متغیر پایداری سود)

متغیرها	الگوی اول	الگوی دوم	الگوی سوم	الگوی چهارم
پایداری سود	۰,۱۴۳ (۰,۲۷۶)	۰,۱۴۹ (۰,۰۰۰)	-۰,۲۲۰ (۰,۰۰۰)	-۰,۰۳۵ (۰,۲۵۸)
متغیر حاکمیت شرکتی	-۰,۰۲۸ (۰,۱۱۸)	۰,۰۰۵ (۰,۴۴۹)	-۰,۰۳۵ (۰,۰۰۰)	-۰,۰۰۱ (۰,۸۷۴)
متغیر حاکمیت شرکتی و پایداری سود	-۰,۰۰۱ (۰,۹۸۰)	-۰,۰۲۶ (۰,۰۰۰)	۰,۰۴۲ (۰,۰۰۰)	۰,۰۰۲ (۰,۲۶۲)
اهرم مالی	-۰,۶۷۴ (۰,۰۰۰)	۰,۲۸۳ (۰,۰۰۱)	-۰,۱۶۹ (۰,۰۰۰)	-۰,۱۷۲ (۰,۰۰۰)
فرصت رشد	۰,۰۲۸ (۰,۰۴۸)	۰,۰۱۴ (۰,۰۰۰)	-۰,۰۱۱ (۰,۰۰۰)	۰,۰۰۱ (۰,۸۳۷)
توانایی عملیاتی	۰,۰۲۰ (۰,۱۶۱)	۰,۱۱۶ (۰,۰۰۱)	۰,۱۶۸ (۰,۰۰۰)	۰,۱۷۸ (۰,۰۰۰)
بازده دارائی‌ها	-۰,۵۸۴ (۰,۰۰۰)	۰,۱۵۲ (۰,۰۰۶)	۰,۰۴۸ (۰,۳۵۹)	۰,۰۸۶ (۰,۳۴۴)
اندازه شرکت	-۰,۲۱۸ (۰,۰۱۴)	۰,۲۱۱ (۰,۰۰۰)	۰,۱۴۴ (۰,۰۰۰)	۰,۲۸۰ (۰,۰۰۰)
انحراف معیار فروش	۰,۳۸۲ (۰,۰۰۲)	۰,۱۲۱ (۰,۰۳۲)	-۰,۲۴۹ (۰,۰۰۰)	-۰,۲۲۲ (۰,۰۰۰)
C	۱,۸۱۵ (۰,۰۰۷)	-۱,۵۲۸ (۰,۰۰۰)	۰,۵۴۰ (۰,۰۱۴)	-۱,۴۴۰ (۰,۰۰۰)
R-Squared	۰/۹۴۶	۰/۹۳۳	۰/۹۸۸	۰/۹۸۷
Adjusted R-Squared	۰/۹۲۶	۰/۹۰۸	۰/۹۸۳	۰/۹۸۲
F stat. (P.Value)	۴۷/۳۶۲ (۰/۰۰۰)	۳۷/۹۲۳ (۰/۰۰۰)	۲۱۸/۹۰۲ (۰/۰۰۰)	۲۰۶/۷۴۳ (۰/۰۰۰)
D.W Stat.	۲/۰۸۶	۲/۱۰۷	۱/۹۴۵	۲/۱۵۷

د) آزمون فرضیه های فرعی اول تا چهار با در نظر گرفتن "اقلام تعهدی سود" به‌عنوان شاخص کیفیت اطلاعات حسابداری

با توجه به آماره‌های F و سطح خطای به‌دست‌آمده برای آن‌ها که کمتر از ۰/۰۱ است، در سطح اطمینان ۰/۹۹ می‌توان بیان کرد که در کل الگوها به‌خوبی برازش شده و از معناداری بالایی برخوردار است. همچنین با توجه به مقدار آماره دوربین واتسون به‌دست‌آمده برای الگوها می‌توان بیان کرد که خودهمبستگی سریالی میان جملات باقیمانده‌های الگوی تحقیق وجود ندارد. همچنین، نتایج مؤید این موضوع است که بالای ۹۰ درصد در الگوی اول، ۹۰ درصد الگوی دوم، ۹۸ درصد الگوی سوم و ۹۹ درصد الگوی چهارم از تغییرات متغیر وابسته به‌وسیله متغیرهای مستقل تحقیق توضیح داده‌شده است.

www.SID.ir

Archive of SID

با توجه به ضریب متغیر کیفیت اقلام تعهدی سود در الگوهای تحقیق و سطح معناداری آن نشان می‌دهد این متغیر تنها در الگوی دوم تحقیق تائید و برای متغیر اصلی در این آزمون (حاکمیت شرکتی در متغیر کیفیت اقلام تعهدی سود) سطح معناداری آن در الگوی اول تائید و در الگوی دوم، سوم و چهارم تائید نشده است. بدین ترتیب می‌توان نتیجه گرفت در الگوی اول هنگامی‌که سازوکارهای حاکمیت شرکتی ضعیف می‌باشند کیفیت اطلاعات حسابداری، متغیر وابسته را بهتر تبیین می‌نماید. در ادامه در یک حالت کلی، متغیری جامع برای کیفیت اطلاعات تعریف‌شده و به بررسی تأثیر آن پرداخته می‌شود.

نگاره ۸- نتایج آزمون تشخیصی F لیمر

فرضیات	آماره F لیمر	سطح خطا	روش پذیرفته‌شده
الگوی اول	۰,۶۶۸	۰,۵۷۲	روش داده‌های ترکیبی ساده
الگوی دوم	۰,۴۱۴	۰,۷۴۳	روش داده‌های ترکیبی ساده
الگوی سوم	۰,۳۰۶	۰,۸۲۱	روش داده‌های ترکیبی ساده
الگوی چهارم	۲,۱۱۹	۰,۰۹۷	روش داده‌های ترکیبی ساده

نگاره ۹- نتایج تخمین الگو سطح خطا (متغیر کیفیت اقلام تعهدی سود)

متغیرها	الگوی اول	الگوی دوم	الگوی سوم	الگوی چهارم
کیفیت اقلام تعهدی	-۰,۲۴۳ (۰,۴۵۷)	۰,۴۱۲ (۰,۰۳۵)	۰,۰۸۹ (۰,۲۶۸)	-۰,۰۷۵ (۰,۶۰۰)
حاکمیت شرکتی	-۰,۰۳۴ (۰,۱۳۰)	-۰,۰۱۰ (۰,۳۰۴)	-۰,۰۰۱ (۰,۶۳۱)	-۰,۰۰۵ (۰,۲۹۰)
حاکمیت شرکتی و کیفیت اقلام تعهدی	۰,۱۴۱ (۰,۰۱۸)	-۰,۰۲۷ (۰,۴۴۸)	-۰,۰۲۷ (۰,۱۵۷)	۰,۰۱۸ (۰,۵۱۱)
اهرم مالی	-۰,۳۵۱ (۰,۰۰۱)	۰,۲۲۷ (۰,۰۰۰)	-۰,۱۶۴ (۰,۰۰۰)	-۰,۲۲۰ (۰,۰۰۰)
فرصت رشد	۰,۰۳۸ (۰,۰۰۱)	۰,۰۱۵ (۰,۰۰۵)	-۰,۰۰۹ (۰,۰۰۰)	-۰,۰۰۱ (۰,۷۴۰)
توانایی عملیاتی	-۰,۰۲۶ (۰,۶۴۰)	۰,۱۵۲ (۰,۰۰۱)	۰,۱۵۶ (۰,۰۰۳)	۰,۲۰۶ (۰,۰۰۰)
بازده دارائی‌ها	-۰,۴۴۷ (۰,۰۰۲)	۰,۱۰۸ (۰,۱۶۵)	۰,۱۳۰ (۰,۰۰۲)	۰,۱۹۶ (۰,۱۵۸)
اندازه شرکت	-۰,۰۶۲ (۰,۵۹۴)	۰,۱۹۸ (۰,۰۰۰)	۰,۰۸۶ (۰,۰۰۰)	۰,۲۹۸ (۰,۰۰۰)
انحراف معیار فروش	۰,۲۹۲ (۰,۰۰۴)	۰,۱۰۹ (۰,۰۳۱)	-۰,۲۳۳ (۰,۰۰۰)	-۰,۲۷۱ (۰,۰۰۰)
C	۰,۷۸۲ (۰,۳۹۹)	-۱,۴۶۹ (۰,۰۰۰)	-۰,۳۴۲ (۰,۰۰۱)	-۱,۵۷۹ (۰,۰۰۰)
R-Squared	۰/۹۳۲	۰/۹۳۲	۰/۹۹۰	۰/۹۹۴
Adjusted R-Squared	۰/۹۰۷	۰/۹۰۷	۰/۹۸۷	۰/۹۹۱
F stat. (P.Value)	۳۷/۲۲۶ (۰/۰۰۰)	۳۷/۴۶۷ (۰/۰۰۰)	۲۸۳/۵۶۸ (۰/۰۰۰)	۴۲۵/۲۲۵ (۰/۰۰۰)
D.W Stat.	۲/۰۸۸	۲/۰۶۱	۱/۹۹۵	۲/۱۸۰

آزمون فرضیه های اول تا چهار با در نظر گرفتن "کیفیت جامع اطلاعات" به‌عنوان شاخص کیفیت اطلاعات حسابداری

آماره‌های F و سطح خطای آن(۰/۰۱)، همچنین مقدار آماره دوربین واتسون حاکی از این است که الگوها به‌خوبی و با سطح معناداری بالایی برازش شده و خودهمبستگی سریالی میان جملات باقیمانده‌ی الگوهای تحقیق وجود ندارد. همچنین، نتایج مؤید این موضوع است که بالای ۹۱ درصد در الگوی اول، ۹۰ درصد الگوی دوم، ۹۸ درصد الگوی سوم و ۹۵ درصد الگوی چهارم از تغییرات متغیر وابسته به‌وسیله متغیرهای مستقل تحقیق توضیح داده‌شده است. با توجه به ضریب متغیر کیفیت جامع اطلاعات حسابداری در الگوهای تحقیق و سطح معناداری آن نشان می‌دهد این متغیر در همه‌ی الگوهای تحقیق تائید و برای متغیر حاکمیت شرکتی سطح معناداری

www.SID.ir

Archive of SID

آن در الگوی دوم و سوم تحقیق تائید شده و برای متغیر اصلی در این آزمون (متغیر حاکمیت شرکتی با متغیر کیفیت جامع اطلاعات حسابداری) در سطح معناداری آن در الگوی دوم و سوم تائید و در الگوی اول و چهارم تنها در سطح معناداری ۱۰ درصد تائید شده است. بدین ترتیب با در نظر گرفتن سطوح معناداری و علامت ضرایب متغیرها در حالت کلی می‌توان نتیجه گرفت هنگامی‌که سازوکارهای حاکمیت شرکتی ضعیف می‌باشند کیفیت اطلاعات حسابداری، متغیر وابسته را بهتر تبیین می‌نماید.

نگاره ۱۰- نتایج آزمون تشخیصی F لیمر

فرضیات	آماره F لیمر	سطح خطا	روش پذیرفته‌شده
الگوی اول	۰,۶۸۴	۰,۵۶۲	روش داده‌های ترکیبی ساده
الگوی دوم	۰,۴۱۰	۰,۷۴۶	روش داده‌های ترکیبی ساده
الگوی سوم	۰,۲۲۱	۰,۸۸۲	روش داده‌های ترکیبی ساده
الگوی چهارم	۱,۶۲۰	۰,۱۸۴	روش داده‌های ترکیبی ساده

نگاره ۱۱- نتایج تخمین الگو سطح خطا (متغیر کیفیت جامع اطلاعات حسابداری)

متغیرها	الگوی اول	الگوی دوم	الگوی سوم	الگوی چهارم
متغیر جامع کیفیت اطلاعات حسابداری	۰,۰۱۶ (۰,۰۴۷)	۰,۰۰۶ (۰,۰۶۱)	-۰,۰۲۳ (۰,۰۰۰)	-۰,۰۰۹ (۰,۰۰۱)
متغیر حاکمیت شرکتی	۰,۰۲۸ (۰,۳۱۹)	۰,۰۱۵ (۰,۰۲۵)	-۰,۰۹۰ (۰,۰۰۰)	-۰,۰۰۸ (۰,۲۰۶)
متغیر حاکمیت شرکتی و کیفیت جامع اطلاعات حسابداری	-۰,۰۰۲ (۰,۰۷۵)	-۰,۰۰۱ (۰,۰۰۲)	۰,۰۰۵ (۰,۰۰۰)	۰,۰۰۱ (۰,۰۷۰)
اهرم مالی	-۰,۴۸۹ (۰,۰۰۰)	۰,۲۷۴ (۰,۰۰۷)	-۰,۱۰۹ (۰,۰۰۰)	-۰,۱۵۱ (۰,۰۱۰)
فرصت رشد	۰,۰۳۷ (۰,۰۱۹)	۰,۰۱۸ (۰,۰۰۰)	-۰,۰۰۹ (۰,۰۸۵)	۰,۰۰۱ (۰,۷۴۵)
توانایی عملیاتی	-۰,۰۱۷ (۰,۷۶۸)	۰,۱۳۹ (۰,۰۰۲)	۰,۱۵۵ (۰,۰۰۰)	۰,۱۷۸ (۰,۰۰۰)
بازده دارائی‌ها	-۰,۳۸۸ (۰,۱۳۰)	۰,۱۲۳ (۰,۱۳۵)	۰,۰۶۹ (۰,۱۶۵)	۰,۰۳۴ (۰,۵۰۳)
اندازه شرکت	-۰,۱۵۴ (۰,۱۵۷)	۰,۱۷۸ (۰,۰۰۰)	۰,۱۴۹ (۰,۰۰۰)	۰,۳۲۲ (۰,۰۰۰)
انحراف معیار فروش	۰,۱۹۷ (۰,۰۲۴)	۰,۰۸۳ (۰,۰۱۴)	-۰,۲۰۲ (۰,۰۰۰)	-۰,۲۰۱ (۰,۰۰۰)
C	۱,۱۱۴ (۰,۲۴۹)	-۱,۳۹۶ (۰,۰۰۰)	-۰,۳۳۴ (۰,۰۰۰)	-۱,۵۹۹ (۰,۰۰۰)
R-Squared	۰/۹۳۸	۰/۹۳۲	۰/۹۸۹	۰/۹۶۶
Adjusted R-Squared	۰/۹۱۵	۰/۹۰۶	۰/۹۸۴	۰/۹۵۴
F stat. (P.Value)	۴۱/۳۰۰ (۰/۰۰۰)	۳۷/۰۴۲ (۰/۰۰۰)	۲۳۵/۲۰۲ (۰/۰۰۰)	۷۷/۵۷۰ (۰/۰۰۰)
D.W Stat.	۲/۰۷۵	۲/۱۰۷	۲/۰۲۱	۲/۲۱۳

۵- نتیجه‌گیری و بحث

همان‌طور که پیش‌تر نیز ارائه گردید، هدف این پژوهش بررسی نقش کیفیت اطلاعات حسابداری در تصمیم‌گیری‌های سرمایه‌ای تحت شرایطی است که حاکمیت شرکتی ضعیفی برقرار می‌باشد. نتایج کلی پژوهش نشان می‌دهد، هنگامی‌که سازوکارهای حاکمیت شرکتی ضعیف می‌باشند کیفیت اطلاعات حسابداری، مدیریت سرمایه‌گذاری منابع را بهتر تبیین می‌نماید و نقش پررنگ‌تری در تصمیم‌گیری‌ها دارد. مطابق یافته های بسیاری از محققان(بیلت و همکاران، ۲۰۱۶؛ اون گور[۱۲]،۲۰۱۲؛ بالایی و ایزدی نیا، ۱۳۹۴) وجود حاکمیت شرکتی مطلوب می تواند با کاهش عدم تقارن اطلاعاتی و رفع مشکلات نمایندگی به بهبود عملکرد در تصمیمات سرمایه گذاری و مدیریتی انجامیده و در واقع بعنوان یک ناظر عمل کند. یکی دیگر از مولفه های بسیار تأثیرگذار بر تصمیمات سرمایه گذاری، وجود اطلاعات مالی باکیفیت و قابل اتکا می باشد. نتایج حاصل از آزمون فرضیه‌های

www.SID.ir

Archive of SID

پژوهش نشان می‌دهد، هنگامی‌که سازوکارهای حاکمیت شرکتی ضعیف هستند کیفیت اطلاعات حسابداری، هم‌جهتی رشد شرکت با صنعت را بهتر تبیین می‌نماید و نقش پررنگ‌تری در تصمیم‌گیری‌های سرمایه‌گذاران ایفا می‌نماید.

یافته‌های پژوهش حاضر مطابق با صفری و رعنایی (۱۳۹۶)، امیر عالی زاده (۱۳۹۵)، ایزی و محمودی (۱۳۹۳)، ژی و وانگ (۲۰۱۶)، بیدل و همکاران (۲۰۰۹)، وردی (۲۰۰۶) حاکی از وجود رابطه بین کیفیت اطلاعات حسابداری و تصمیمات سرمایه‌گذاری است مشخص گردید که در شرایطی که سازوکارهای شرکتی ضعیف است، کیفیت اطلاعات حسابداری به سرمایه‌گذاران کمک بیشتری می‌نماید که این نتیجه با یافته پژوهش‌های زیر سازگار است، بالایی و ایزدی نیا (۱۳۹۴)، رهنمای رودپشتی و همکاران (۱۳۹۱)، نیکومرام و محمدزاده (۱۳۸۹)، ژی و وانگ (۲۰۱۶)، فونگ و شین[۱۳] (۲۰۱۲)، بهاتاچریا و گراهام[۱۴] (۲۰۱۰) که نشان‌دهنده تأثیر متغیرهای حاکمیت شرکتی بر کیفیت اطلاعات، تصمیمات شرکت و یا کارایی سرمایه‌گذاری بوده و همچنین با نتایج تحقیق افشار زاده (۱۳۹۱) که حاکی از آن است حاکمیت شرکتی می‌تواند با کاهش هردوی بیش-کم سرمایه‌گذاری در افزایش کارایی سرمایه‌گذاری مؤثر واقع شود نیز سازگار است. البته تا حدودی با یافته‌های امیر عالی زاده (۱۳۹۵) نیز سازگار است که نشان داد بین یک شاخص حاکمیت شرکتی (وظیفه دوگانه مدیرعامل) و یک متغیر کیفیت اطلاعات (مدیریت سود) رابطه منفی و معناداری وجود دارد. البته یافته‌های ناسازگاری نیز وجود دارد مانند پژوهش دیانتی و ملک محمدی (۱۳۹۲) که نشان دادند هیچ ارتباطی بین سازوکارهای حاکمیت شرکتی (سرمایه‌گذاران نهادی، اندازه هیئت‌مدیره و وظیفه دوگانه مدیرعامل) و کیفیت اطلاعات مالی وجود ندارد و همچنین دمستز و ویلالونگا[۱۵] (۲۰۰۱) که عنوان کردند هیچ رابطه آماری معناداری بین مالکیت نهادی و عملکرد مالی وجود ندارد.

بر اساس یافته های پژوهش حاضر، ارتقاء کیفیت اطلاعات حسابداری در بلند مدت می تواند هم جهتی رشد شرکت با صنعت را افزایش دهد به عبارت دیگر توان رقابت شرکت را در بازارهای مختلف افزایش دهد. حتی در برخی از بازارها ضعف سازو کار حاکمیت شرکتی را نیز برطرف نماید. از این رو پیشنهاد می شود کیفیت اطلاعات حسابداری به عنوان یکی از عواملی که توان رقابتی شرکت ها را افزایش می دهند در ارزیابی عملکرد و ترسیم انتظارات آتی مورد توجه قرارگیرد.

فهرست منابع

* بادآور نهندی، یونس؛ قادری، صلاح الدین و رضا بهشتی نهند. (۱۳۹۲). " تأثیر شفافیت اطلاعات حسابداری بر ناکارایی سرمایه‌گذاری در شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران"، فصلنامه پژوهش‌ها و سیاست‌های اقتصادی، سال ۲۱، شماره ۶۸، صص ۶۵- ۸۲.
* بارانی، مهدی و قدرت الله حیدری نژاد.(۱۳۹۲). بررسی تأثیراصول حاکمیت شرکتی بر فروش و بازده سهام شرکتهای صنعت خودرو سازی پذیرفته شده در بورساوراق بهادار تهران. دومین کنفرانس ملی حسابداری، مدیریت مالی و سرمایه گذاری.
* بالایی، مهدی علی و ناصر ایزدی نیا (۱۳۹۴). " بررسی تأثیر حاکمیت شرکتی بر کارایی سرمایه‌گذاری شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران"، کنفرانس بین المللی پژوهشهای نوین در مدیریت، اقتصاد وحسابداری.
* حساس یگانه، یحیی.(۱۳۹۵). تأثیر سازوکارهای حاکمیت شرکتی بر کیفیت حسابرسی و مدیریت سود واقعی. پژوهش های تجربی حسابداری، سال پنجم، شماره۲۰، صص ۴۵-۲۳.
* رهنمای رودپشتی، فریدون؛ هیبتی، فرشاد؛ طالب نیا، قدرت الله؛ نبوی چاشمی، سیدعلی.)۱۳۹۱). ارائه الگوی سنجش تأثیر مکانیسم‌های حاکمیت شرکتی بر مدیریت سود در بورس اوراق بهادار

www.SID.ir

Archive of SID

تهران، فصلنامه علمی پژوهشی حسابداری مدیریت، سال پنجم، شماره دوازدهم.

* ستایش، محمدحسین؛ اصغر قربانی، مریم گل محمدی.(۱۳۸۹). بررسی تاثیر حاکمیت شرکتی بر هموارسازی سود شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، تحقیقات حسابداری سال دوم پاییز، شماره ۷.
* صفری گرایلی، مهدی و فاطمه رعنائی (۱۳۹۶)."بررسی ارتباط بین کیفیت گزارشگری مالی با کارایی سرمایه‌گذاری و تأثیر ساختار سررسید بدهی‌ها بر این رابطه"، فصلنامه علمی-پژوهشی مدیریت دارایی و تأمین مالی، سال پنجم، شماره اول، شماره پیاپی ۱۶، صص ۹۸-۸۳.
* عالی زاده، امیر (۱۳۹۵). "بررسی رابطه حاکمیت شرکتی، کیفیت گزارشگری مالی و کارایی سرمایه‌گذاری در شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران"، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تهران، پردیس البرز.
* هاشمی، سید عباس و محسن دستگیر. (۱۳۹۳). "بررسی تأثیر کیفیت اطلاعات حسابداری بر انعکاس به‌موقع اطلاعات در قیمت سهام شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس تهران". فصلنامه علمی پژوهشی حسابداری مالی، سال ششم، شماره ۴۲.
* نیکومرام، هاشم؛ احمدزاده، حمید. (۱۳۹۲). "بررسی رابطه بین کیفیت اطلاعات حسابداری و انتخاب نوع حسابرس در شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران"، مطالعات کمّی در مدیریت، سال چهارم، شماره چهارم، صص ۱۳۵-۱۵۴.
* یعقوب نژاد، احمد؛ ذبیحی، علی. (۱۳۹۰)." بررسی رابطه بین کیفیت افشا و نقد شوندگی سهام شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران"، مجله دانش مالی تحلیل اوراق بهادار، شماره دهم.
* یعقوب نژاد، احمد؛ رهنمای رودپشتی، فریدون؛ ذبیحی، علی. (۱۳۹۰). بررسی تأثیر نظام راهبری شرکتی بر نقد شوندگی سهام شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران، فصلنامه بورس اوراق بهادار، شماره ۱۳، صص ۱۵۷ – ۱۷۳.
* Bhattacharya, U. , Daouk, H. , Welker, M. ,(2003). The world price of earnings opacity. Account. Rev. 78 (3), 641–678.
* Bolton P, Von Tha dden E (1998), "Block, liquidity, and corporate Control", Journal of Finance 53, 1-25.
* Bushman, R.M., Smith, A.(2001). Financial accounting information and corporate governance. Journal of Accounting and Economics 32, 237–333.
* Chen, W.P, Chung, H, Lee, C , and Liao, W-L., (2007),"Corporate Governance and Equity Liquidity: analysis of S&P Transparency and Disclosure" Working paper. http://ssrn.com.
* Jensen, M., (1986). Agency costs of free cash flow, corporate finance, and takeovers. American Economic Review 76, 323–329.
* Jinbu Zhai, Yutao Wang. (2016). "Accounting information quality, governance efficiency and capital investment choice", China Journal of Accounting Research, 9 (2016) 251–266.
* Scott Fung , Shih-Chuan Tsai. (2012). "Institutional Ownership and Corporate Investment Performance", Canadian Journal of Administrative Sciences, Volume 29, Issue 4.
* Seraina C. Anagnostopoulou, Andrianos E. Tsekrekos. (2015). "Accounting quality, information risk and implied volatility around earnings announcements". Journal of International Financial Markets, Institutions and Money, Volume 34, January 2015, Pages 188-207.
* Biddle, G. and Hilary, G. (2006). Accounting quality and firm-levelCapital investment. The Accounting Review, 81: 963-982.
* Verdi, R.S. (2006). Financial Reporting Quality and Investment Efficiency.Doctoral Dissertation, University of Pennsylvania.
* Zhou and Chen, (2008). "Accounting information transparency and resources allocation efficiency: theory and empirical evidence" Account. Res., 2 ,pp. 53-62.

www.SID.ir

Archive of SID

یادداشت‌ها

[1] Jensen, M.
[2] uwang& Jeang
[3] Jinbu Zhai, Yutao Wang
[4] Lambert, et al
[5] Bushman and Smith
[6] Verdi, R.S
[7] Seraina C. AnagnostopoulouAndrianos E. Tsekrekos
[8] Scott Fung , Shih-Chuan Tsai
[9] Zhou and Chen
[10] Bolton al et,
[11] Bhattacharya et al ; Biddle and Hilary
[12] Okothongore
[13] Scott Fung , Shih-Chuan Tsai
[14] Prasad S. Bhattacharya, Michael A. Graham
[15] Demsetz, Harold & Villalonga, Belen

www.SID.ir